

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Contra Manichaeam Romanorum Pontificum
Potērioklepsian, Et Sacrilegam violationem Testamenti
Christi**

**Fröreisen, Isaac
Haas, Jodocus**

Argentorati, 1620

"Thesis I. [...]"

[urn:nbn:de:bsz:31-128913](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-128913)

שם אלהים

T H E S I S . I.

Quamvis invicta semper maneat veritas (verba sunt Maxentij Johannis servi DEI in Resp. pro Monachis Scytharum) *nunquam tamen adversus eam se attollere desinit falsitas*: Id quod exemplo suo perspicuè satis hæcenus probavit, & adhuc quotidie probat *colluvies illa Iesuirica, & Pontificiorum gens idololatræ*: Quæ dum veritatem inscriptis Prophetarum & Apostolorum fundatam, non modò non audit, verùm totis viribus, frustra tamen, evertere conatur, pietis & fidei suis traditionibus, cultibus idololatricis; d. mitione & additione, sinistra & falsâ Scripturæ interpretatione, adversus eam, attollere sese nefario ausu satagit.

I I.

Vnde si quis ex præscripto. B. Johannis i. *Epist. c. 4. v. 1. probet Spiritus illos Papales, eorumque doctrinam institutâ collatione, cum propudiosis hæreticorum Veterum dogmatis probè examinet: deprehendet, sanè, eos adeò non ex DEO esse, ut potius illi ipsi Pseudopropheta censendi sint, quos in mundum exituros Apostolus prædixit*. Et in quos omni ex assè quadret id, quod de Ebionæu Epiphani. *hæres: 30. scriptum reliquit, eos Universum quicquid horrendum est ac perniciosum, abominabile informeq; & incredibile, ac odio plenum, id à singulis accepisse, & se ipsos in eos informasse.*

I I I.

Quod verissimum esse jam ante ducentos, atque ita dudum ante divinæ ac necessariæ reformationis per B. Lutherum factæ tempus, agnovit. Franciscus Petrarca *Epist. 20. Papæ curiam matrem appellans omnium idololatriarum, & scortationum, nec non asylum hæresium & errorum: plurimis ommissis aliis, hæc vice exemplum præbent, dictumq; confirmant Manichæi hæretici, de quibus testatur Leo i. Sermon. 4. de*

quadragesima citante Bellarm. lib. 4. de Eucharist. c. 24. §. Quarta ratio: quod nunquam communicarint nisi sub specie panis, sanguinem autem redemptionis haurire omnino declinauerint.

I V.

Hoc non modo Pontificij idem faciunt: sed etiam Antichristiano spiritu spirante minas & cædem. Romanus Pontifex ad culmen Dominatus sui euectus, fretus filij perditionis privilegio: 2. Thess. 2. vers. 4. per GRANDE SACRILEGIUM (quemadmodum divisio unius ejusdemq. mysterij appellatur à Gelas. de consecrat. distinct. 2. Canon. Comperimus.) majorem Ecclesiæ partem (quæ Laicorum & clericorum non conficientium nomine indigitatur) fraude primum & dolo, eadem verò ante bina demum secula, manifestavi, iniquâ lege latâ in Concil. Constât. sess. 13. non obstante Christi institutione, & antiquæ Ecclesiæ consuetudine, Dominici & benedicti Calicis depeculiatu est; in hodiernum diem spoliat & secus docentes, anathematis fulmine ferit: Sess. 5. Concil. Trident. Canon. 1.

V.

Contra hanc SACRILEGAM ποτηριοκλησίαν, quam tam pertinaciter (qui modus hæreticorum proprius est: teste Augustino Contra adversarios leg. & Proph. Capitu) propugnant, & modis omnibus colorare eius turpitudinem satagunt: brevem quandam διασησιον instituitur: hoc formamus ζήτημενον.

V I.

An non Sacræ Cœnæ mutilatio (quæ altera essentialis ultimj Testamenti Christi pars, ab eodé instituta, & communi, totius Ecclesiæ cujus Sacramenta propria sunt, usui, ut necessaria, proposita ac præcepta Laicis & Clericis non conficientibus eripitur) sit sacrilega ποτηριοκλησία, per Papam & ejus Affectas a usu Antichristiano contra Christi institutionem, præceptionem, Ecclesiæ sacram traditionem, admiffa? Jesuitæ non modo inficiabuntur: sed etiam cum Bellarmino lib. 4. de Euchar. c. 24. clamitabunt, nos Romanam Ecclesiam, apud nostros accusare, ac si sub altera tantum speice communicando, contra expressum DEI mandatum populum usu calicis priver. Nos affirmamus: Et ut juxta Augustini essatum ipsius rei evidentia ad sui demonstrationem valeat, sequentibus probamus propositionibus.

Qua-

VII.

Quarum. 1. *ποτὴροκλη* *ἄρα* ipsa rei natura vocisque significatio Sacrilegij arguit. Est enim 1. *Sacrilegium* nihil aliud quam rei Sacrae violatio & abalienatio: Vnde 11. *Innocentius Sacrilegium* dictum putat quasi Sacri lædium, adeo ut qui *Sacrilegium* facit faciat & furtum, ait *Quint. l. lib. 5. cap. 10.* 2. teste *Thoma 22. q. 99.* *Sacrilegium* est nihil aliud, quam id quod fit ad irreverentiam rei sacrae: 3. *Isidorus Hispalensis lib. 10. Etymol. lit. S. Sacrilegum* dicit esse ab eo, quod *Sacra* legit, id est furatur: *Sacramentum* autem 1. esse rem sacratissimam neque ipsi Pontificii audeant negare, dum itaque alteram speciem *Sacramenti* auferunt, rem *Sacram* irreverenter tractant & violant: *Sacrilegium* igitur admittunt.

VIII.

2. Ad irreverentiam *Sacramenti* fit, si voluntate testatoris, ipsa morte confirmata, contempta, pars essentialis testamenti hæredibus detrahitur: unde 3. colligitur à minori ad majus progressionem: Si hominis testamento, quando morte testatoris confirmatum est sine sacrilegij crimine nihil licet addere vel detrahere, multò minus in filij *DEI* Testamento, quod in ea nocte, qua traditus, & oblatione corporis & sanguinis sui effusione obsignavit, in quo cœlestia & æterna bona Ecclesie suæ legavit, id cuiquã homini, ac ita nec *Papæ* nec ulli eius cõcilio licitum erit: prius verum est teste *Paulo Galat. 3. v. 16.* ergo & posterius. 4. Ob id etiã spiritualis furti epitheton effugere nequeunt, dum verba Christi institutionis & alteram, *SS. Eucharistiæ* speciem furantur & pro suo somnio tractant: quia omnis, qui aliunde ascendit fur est & latro *Iohan. 10. v. 1. Jerem. 23. v. 30. & 32.* Ecce ego inquit *Dominus* ad Prophetas qui furantur verba mea qui assumunt linguas novas, somniantes mendacium.

IX.

Neque hic impedimento aut obstaculo nobis est *Bellarminus*, dum *lib. 4. de Euchar. Sacr. c. 27.* conatur evincere tantum, de modo & non de Substantia seu Essentialibus *Sacramenti* partibus controversiam esse idcirco hereditatem nobis relictam non esse panem & vinum, sed corpus & sanguinem: I. enim *Calix* pars est divinae institutionis, cum ergo ad verba institutionis obligamur, *Christus* verò non solum manducationem corporis sui mediante pane, sed etiam bibitionem sanguinis sui mediante vino instituit: Elementum sive symbolum externum in *Sacramenti* non est accidentaria quædam circumstantia, sed pars essen-

tialis ad materiam Sacramenti pertinens. II. teste Irenæo lib. 4. ca. 34. Eucharistia constat duabus rebus: terrenâ pane scilicet & vino, ac cœlesti; corpore scilicet & sanguine Domini & Augustinus dicit accedat verbum ad Elementum & fit Sacramentum.

X

3. Bellarminus suo se jugulat gladio, dum Sacrificium Missæ quod tamen purum putum figmentum humanum, non posse esse perfectum sine utraque specie affirmat, dicens lib. 4. de Euchar. cap. 22. Sola species panis non representat exacte Christum, ut mortuum, nisi ab altera parte conspiciatur sanguis ut effusus: Et similiter sola species vini non representat sufficienter Christum ut immolatum, non enim solus sanguis est victima: & paulo post: sine sanguinis effusione non fit remissio Hebr. 9. ver. 22. necesse igitur fuit, ut perspicue representaretur sanguinis effusio. Si hoc igitur necessarium, in figmento ejusmodi Antichristiano quanto magis in Eucharistiæ Sacramento, quod nititur non humanis, sed verbis Christi Servatoris nostri claris & perspicuis, que judicabunt nos inno-vissimo die: Iohan. 12. v. 48. adde quod Durandus l. 4. rat. divin. offic. cap. 24. n. 13. cum aliis Scholasticis asserat speciem vini ad integritatem Sacramenti pertinere, qua causâ etiam moti Imperator, Rex Galliarum, Dux Bavarie qui per suos Oratores à Patriculis Tridentinis Calicis S. restitutionem petierunt,

X I.

Proposit. II. Ποτηριον κλεψια è diametro contraria est institutioni Christi, cuius hæc expressa voluntas, ut omnibus convivij hujus sacri hospitibus, utraq; species distribuatur. Propositionis hujus pars prior est de Institutione Christi, quam propterea ut gemus, quia I. extra omne dubium est Christum in ea nocte, qua traditus est, S. S. Cœnam tuam instituisse: ut verba clarè testantur: 2. quia Institutio illa continet verba & mandata Christi, quæ sunt audienda. Hic enim est Filius dilectus, quem unum & Solum J. H. O. V. A. cœlitus audiendum præcepit. Luc. 9. v. 35. Matt. 3. v. 17. est enim ipsa veritas: Iohan. 14. v. 6.

X I I.

3. Quia sola verba institutionis Christi propria & vera sedes controversiæ, & unica norma & regula esse dicuntur, juxta quam rationem administrandi, dispensandi, & usurpandi Sacramentum Eucharistiæ, quod ad substantiam ipsam attinet, judicare debemus: Sacramen-

ae.

ta enim non natura creantur, vel humano artificio formantur, sed institutio Filij DEI accedens ad Elementa ab ipso ordinata, facit Sacramenta.

X I I I.

Posterior propositionis pars est de mandato & voluntate Christi: I. enim uno consensu & constanti sermone testantur tres Evangelistæ & D. Apostolus Paulus. 1. Corinth. 11. Christum mandasse & præcepisse discipulis, ut utramque speciem acciperent, dicens non tantum de pane benedicto, verum etiam de calice, *λάβετε, φάγετε, πίετε τὸ ποτήριον*: quæ sunt verba imperantia: II. Mathæus refert Christum non de pane dixisse, manducate hoc OMNES: verum de calice, bibite hoc OMNES, & Marcus c. 14. item non dicit manducaverunt OMNES sed biberunt ex eo OMNES, Quasi Spiritus Sanctus (ut inquit B. Lutherus Tom. 2. tenens.) Lat. fol. 275. futurum hoc schisma præviderit, quod calicis communionem prohiberet aliquibus, quem Christus omnibus voluerit esse communem.

X I V.

Neque hic curamus quod Bellarminus lib. 4. de Euchar. c. 25. regerit: Particulam OMNIS non esse Vniversalitatis notam, cum se non extendat ad Iudeos Ethnicos, gentiles & impios, sed loqui de aliquo certo genere, Sacerdotibus scilicet: I. enim concedimus quidem particulam illam non absolutè esse Vniversalem, sed secundum quid, & intelligi de omnibus convivij sacri hospitibus, qui sese possunt probare: II. Intelligi de omnibus veræ Ecclesiæ membris, quia Sacramenta sunt bona Ecclesiæ, extra Ecclesiam autem nulla est salus, neq. margarite sunt obijcienda porcis, nec sanctum dandum canibus Matt. 7. v. 6.

X V.

3. Negamus particulam illam OMNIS restringi tantum ad Sacerdotes: nam 1. quos corporis sui Christus vult fieri participes, eosdem & sanguinis sui: sed OMNES convivij hospites vult participes fieri corporis sui Matt. 26. v. 27. 2. D. Apostolus 1. Cor. 11. v. 28. dicit *δοκιμαζέτω ἑαυτὸν ὁ ἄνθρωπος* & *εἰ αὐτὸν* probet autem homo seipsum & sic de pane edat & de poculo bibat: ubi vocabulum *ἀνθρώπου* non de sacerdotibus tantum: sed de omnibus convivij hospitiibus, qui se probare possunt, tam viris quam mulieribus est intelligendum, siquidem vocabulum *ἀνθρώπου*, phrasi Hebræâ, pro quibusvis hominibus usurpatur: 3. discipuli Christi tum non erant conficientes & Sacerdotes, sed communicantes, & repræsentabant totam Ecclesiam: 4. pro Sacerdotibus tantum sanguis Christi effusus & non pro Laicis, impium blasphemum est dicere!

4. Por-

XVI.

4. Porro Sanguinem Christi xquè ac Corpus ex mandato eius OMNIBUS communicantibus distribuendum esse, innuit etiam particula *ὡσαύτῃ* & quo utuntur *Lucas c. 22. v. 20. & D. Apost. Paulus 1. Cor. 11. v. 25.* significat enim illa *similiter* seu *eodem modo*: unde colligitur: quomodo Christus Corpus suum cum benedicto pane, eadem ratione & non aliter sanguinem suum cum benedicto calice distribuit: Respondet etiam inani huic effugio, *B. Lutherus Tom. 2. Ienensi Lat. pag. 275* tali syllogismo. *Totum sacramentum seu utraq; species in Cæna Domini aut datum est solis Presbyteris, aut simul Laicis: Si solis Presbyteris, iam nullo modo licet ullam speciem dare Laicis: non enim temerè dandum est cui Christus prima institutione non dedit: si simul Laicis jam inevitabiliter sequitur Laicis non debere negari utramq; speciem: quod si denegetur dari petentibus, impie & contra Christi factum, exemplum & institutionem agitur.*

XVII.

Proposit. III. *Πατριοκλησια* adversatur praxi Apostolorum, primitivæ & purioris Ecclesiæ observationi consuetudinique quæ semper sub utraq; specie communicavit. Nam I. eo modo quo Christus instituit, eodem etiam, ut toti Ecclesiæ traderent, præcepit: *HOC FACITE* in mei commemorationem: & *Matth. 28. vers. 20.* hoc mandato ablegavit eos in Vniversum mundum: docete eos servare OMNIA QUÆCUNQUE præcepi vobis, certissimum autem est, Apostolos institutionem & voluntatem Christi non mutasse: siquidem D. Paulus *Actor. 20. v. 27.* expresse dicit ad Presbyteros Ecclesiæ, *non subterfugi quominus annuntiarem vobis OMNE consilium DEI.*

XVIII.

2. Apostoli ipsi etiam si viderent, sanguinem à corpore Christi, cū calicem ipsis præberet, non esse separatum, citra omnem tamen disquisitionem rationum, & prætextu periculi, simplici obedientiâ Christo obtemperarunt: & calicem acceperunt: ut testatur *Marcus c. 14. v. 23. & biberunt ex eo OMNES*: 3. idem evincit testimonium D. Pauli, qui *1. Cor. 10. v. 15. & c. 11. v. 22. & 25.* non nudè & historicè tantum recitat verba institutionis, sed ut errores & abusus quosdam in Ecclesia Corinthiacâ qui circa administrationem SS. Cœnæ irrepserant ex iis tanquam norma & regula corrigeret: neque tantum Presbyteris, sed TOTI Ecclesiæ Corinthiacæ utriusque speciei usum, & dispensationem

tra d. 10.

tradidit: & tradidit non autoritate propria, sed quia à Domino nostro
IESU CHRISTO jam exaltato ad dextram DEI ita acceperat.
Cor. 11. v. 23.

X I X.

Neque primitiva Ecclesia utriusque speciei dispensationem mutavitur 1. Satis liquet exemplo Corinthiacæ Ecclesiæ; licet enim Apostolus Paulus Epistolam suam præcipuè quid in Corinthiis consecravit aliis tamen Ecclesiis etiam communis dicenda; ut patet ex cap. 1. v. 2. Ecclesia DEI quæ est Corinthi & c. Vna cum omnibus qui invocant nomen Domini nostri IESU CHRISTI, in quovis loco, vel suo vel nostro. Quidquid ergo Corinthiacæ Ecclesiæ, id etiã aliis facere præcepit 2. Veteris Ecclesiæ consuetudinis meminerunt Cyprianus lib. 2. Epistola 3. In calice Dominico sanctificando, & plebi ministrando: Hieronymus Comment. in Sophoniam Tom. 6. c. 3. Sacerdotes qui Eucharistiæ serviunt, & sanguinem Domini populo eius dividunt.

X X.

3. Testantur hoc idem ipsimet Scriptores Pontificij. Rabanus lib. 1. de Institut. Clericor. ad Heistulphum c. 31. scribit. Tunc enim vere & salubriter corpus & sanguinem Christi percipimus, si non tantum volumus, ut in Sacramento carnem & sanguinem Christi edamus, sed usque ad spiritus participationem manducemus & bibamus: & paulo post. Nec enim in Sacramento aliud offerri licet, nisi quod Dominus ipse constituit, & suo exemplo facere nos docuit: Conc. Trident. Sess. 5. c. 1. Et si Christus Dominus in ultima Cœnâ venerabile hoc Sacramentum in panis & vini speciebus instituit & Apostolis tradidit: Exc. 2. licet ab initio Christianæ Religionis non infrequens utriusque speciei usus fuisset: Georgius Cassander Consul. de articulis religionis inter Catholicos & Protestan. controversis, hæc verba habet. de administratione SS. Sacramenti Eucharistiæ scitū compertum est Universalem Christi Ecclesiam in hunc usque diem, occidentalem vero seu Romanam mille amplius à Christo annis, in solenni præsertim & ordinaria huius Sacramenti dispensatione, utramq; panis & vini speciem omnibus Ecclesiæ Christi membris exhibuisse.

X X I.

IV. Propositio *πορνητικὴ* repugnanti doctrinæ Evangelicæ, surripitens fidelibus consolationem: Nam I. dicit CHRISTUS, suam sanguinem fundi pro remissione peccatorum: quibus ergo non datur sanguis, pro ut CHRISTUS instituit, etiam sanguinem, pro remissione suorum peccatorum, esse suum, certo cre-

dere non possunt Ideo enim **CHRISTUS** Sacramentum instituit, ut sit obfignatio omnium beneficiorum, N. T. utque ea obfignatio, sit eo firmior & illustrior, sub utraq; specie panis & vini, corpus & sanguinem suum exhiberi voluit.

XXII.

2. Non panis, sed calici **CHRISTUS** dulcissima illa verba *Bibite ex eo omnes hic calix est novum Testamentum in meo sanguine* peculiariter annexa esse voluit, ut testaretur, se nobis in hoc poculo exhibere illum ipsum sanguinem, cuius effusione acquisitum, stabilitum, & confirmatum est N. T. & qui nos emundat ab omni peccato i. *Ioh. 1.* Neq; hic admittimus prophanas cavillationes Pontificiorum, quasi nullā necessaria gratia defraudemur, etiamsi unam speciem solam accipiamus, licet **CHRISTVS** utramq; instituerit. Non enim de vini, vel specie, vel substantia potissimum agitur, sed de dulcissimis verbis, quæ Filius **DEI** sua voce connexa esse voluit communioni calicis, *ut inquit D. Chemnit.*

XXIII.

V. Propos. *Ποτηριου εστι* adversatur sanationi. Nam I. Si potest una pars tolli, potest & pars Baptismi, & poenitentiae eadem autoritate tolli: Et quidquid **CHRISTUS** unquam statuit, potest partim tolli: si non potest, nec illa pars tolli potest: II. partes essentielles ab essentia ipsa auferri nequeunt: aliās ipsa quoque essentia auferretur: sunt autem panis & vinum pars materialis quæ est causa interna, & ipsam constituit essentiam: teste etiam ipso Bellarmino lib. 1. de Sacramento. c. 18. dum inquit inter alia: *Et hoc modo totum verbum cū sua significatione est forma: & totum Elementum cum sua significatione est materia: & lib. 4. Euchar. c. 22. §. utraq; Quocirca duo illa signa species videlicet panis, & species vini, non tam essentielles, quam integrales partes huius sacramenti esse videntur. Ergo que madmodum neq; panis, ita neq; vinum ab Eucharistiæ Sacramento tolli potest.*

XXIV.

3. Si sub qualibet specie totus est **CHRISTUS**, (ut omnino est, non autem ratione falsæ cōcomitantiae, de qua postea) sequitur etiam Pontificios totum Christum dare & etiam rapere Laicis, quemadmodū B. Lutherus demonstrat Tom. 6. *Germ. Ienen. fol. 343. in sententiis contra Obstantiense concilium dum inquit: prop. 80. Aber es sey vnder einer gestalt, was sie wollen, dennoch ist's war, daß ich nicht so vil vnder einer gestalt, als vnder beyden empfahe. 81. den vnder einer gestalt empfahe ich den*

den halben vnd Verderben befehl Christi: vnder beyden aber den ganzen befehl: was sagstu darzu? 82. Nits aber war das vnder Brods gestalt der ganze Christus Zu glauben ist: So ist's vnder weins gestalt auch gewis der ganze Christus Zu glauben: 83. Darauf solger das die Obstänker/eben in dem sie de ganzen Christum vnder Brods gestalt geben/ nemen sie widerumb den ganzen Christum vnder Weins gestalt: 84. Also können solche Neue seltsame Heyligen zu gleich den ganzen Christum geben/ vnd doch mit geben wider ganz nemen. 85. Die möchten Heysen Gebers Niemers/ geben sie es / so nemen sie es/ vnd möchten mit dem Pfaffen von Kalenberg sagen / kommen sie so kommen sie nicht / kommen sie nicht/ so kommen sie.

X X V.

VI. Proposit. *Ποτηριοκλῆσις* est inventum purè putè Antichristianum, & nititur tantum humanis somniis, nempe figmento concomitantia: Quod enim Primò ab Ecclesia Pontificia *ποτηριοκλῆσις* sit inventa, patet ex Constantiensi Concilio Anno 1415. Constantia habito JOHANNI HUSS fatali: & Trident. repetitione ac confirmatione: sic enim. Trident. Concil. Sess. 5. c. 2. statuit Quare agnoscens Sancta Mater Ecclesia, hanc suam in administratione Sacramentorum auctoritatem, licet ab initio Christianæ religionis, non infrequens utriusq. speciei esset usus, tamen progressu temporis latissime jam mutata illa consuetudine, gravibus & iustis de causis adducta, hanc consuetudinem sub altera specie communicandi, approbavit, pro lege habendam decrevit: quam reprobare, aut sine ipsius Ecclesie auctoritate, prohibitum mutare non licet. Hinc illæ lachrymæ! Verum consuetudini huic, malitioso potius abusu, ut occurramus sufficit jam nobis illud Augustini In Quest. V. & N. T. si ad solam longam consuetudinem, vel ad antiquitatem respiciendum est, possunt & homicide & adulteri, & similes flagitia sua, ira defendere, quia & antiqua sunt.

X X V I.

Et digna sunt verba P. Lutheri, hic ut adferamus, quæ habet supra citato loco *propos. 45.* Hab Danck du lieber Ruckeluck, daß du so freich deinen eygenen Namen außschrevest/ vnd rühmest/ daß du wollest der Christ sein/ der wider/ vnd uber Gott selbs sitzen/ vnd hersehen in seinem Tempel oder Kirchen: & *propos. 47.* Wasan Gott wolte beyde Canones vnd Canonisten zu nicht machen / die vns Lehren wollen/ daß die Kirche Gottes solle Regirt werden / mit dem

spruch gewonheit: solle daß recht sein/sagen doch die Juristen selbs.

Composito late scetenti quæso ciba te

Quivis exclusum crimen per temporis usum & propos. 50. Also Zeigen sie selbs öffentlich wider ihren eygenen hals/daß ieder rechte widerstand Christi sind / vnd die Herren von Obstånker Concilio Heyssen/die da Christum nich allein Verachten / sondern auch Verdammnen.

X X V I I.

Deinde quod nitatur *πορνικον* *στα* tantum humanis somniis, figmento nempe falsa & ficta & meretricio ce'ore picta Concomitantia: inde elucet I. quia non continetur in Sac. a Scriptura: II. contrariatur Vnioni sacramentali: dicit enim Christus porrigendo panem accipite, comedite, hoc est corpus meum: & accipito poculo dixit bibite ex hoc omnes, hic enim est sanguis meus N. T. qui promulgit &c. & D. Paulus 1. Cor. 10. ver. 16. scribit: Poculum benedictionis, cui benedicimus, nonne communicatio sanguinis Christi est: panis quem frangimus, nonne communicatio corporis Christi est. non enim ex naturali aut personali unione hic iudicandum est, quarum neutra dissolvitur, & proinde licet, sub distinctis speciebus Eucharistia celebretur, non tamen corpus mortuum & exanguis, sed verum, vivum corpus exhibetur, vi verborum Christi, quæ sunt verba viva & non mortua Ioh. 6. v. 63. Qualis enim in cœna fuit dicens, tale etiam fuit ipsius dicere: divinum scilicet & essentielle: DEUS enim non verba, sed res loquitur.

X X V I I I.

VII. Propos. Neque penes ullum Pontificem vel Concilium in Ecclesia est, institutionem Christi mutare: alteram speciem S. S. Euchar. Laicis, contra expressa verba CHRISTI, vi eripere fraudulentata: Nam I. Habemus hic certam Normam & regulam, in qua sedes materiæ continetur, secundum illam igitur, & ex illa S. S. hoc convivium celebrandum & instituendum est: juxta illud Esaiæ 8. v. 20. ad legem & ad Testimonium, quod si non dixerint iuxta verbum hoc, non erit eis matutina Lux. II. quia est contra severum mandatum, & manifestam voluntatem Divinam: Deut. 4. v. 2. non addetis ad verbum, quod vobis loquor, nec auferetis ex eo, Ioh. 5. scrutamini scripturas. Galat. 1. v. 8. Si vel angelus de cælo vobis prædicaverit aliud Evangelium, præter id, quod prædicavimus vobis, anathema sit.

X X I X.

3. Quando Papa & concilia aliquid contra Sacram Scripturam *sta*

statuunt, non habent Spiritum Sanctum, quia non sunt congregati in nomine Jesu, ergò neque ipse, neque Spiritus Sanctus sunt in medio illorum *Matth. 18. v. 20.* neque sunt discipuli Christi, quibus datur Spiritus S. *Ioh. 20. v. 22.* discipuli enim Christi sunt, qui manent in ejus sermone, juxta illud, *Si vos manseritis in sermone meo, verè discipuli mei estis & cognoscetis veritatem: Ioh. 8. v. 31. & 32.* quia igitur non habent Spiritum Sanctum, illorum decreta sunt mera figmenta & traditiones humanæ, frustra autem colitur *DEVS præceptis hominum Matth. 15. v. 9.* quia non cognoscunt veritatem, mera mendacia proferunt: *omne autem mendacium ex diabolo est, qui est pater mendacij Iohan. 8. ver. 44.* Cum itaque Papa & Concilia loquuntur ex diabolo, illorum potestas & authoritas non est, vt verba Christi mutare & nova fingere, vel possint, vel debeant: *Ioh. 14. v. 30.* princeps mundi huius in **CHRISTUM** non habet quidquã: Ergò eorum figmentum de communionem sub unã non audiendum, sed tanquam *πυθηροκκλησια* Sacrilega & diabolica, damnanda, reiicienda, & detestanda est.

X X X.

Cum itaque *Πυθηροκκλησια* tantis scateat malis, non immerito, ut Dn. D. Chemnius refert, per multos annos totius Christiani orbis, non taciti tantum gemitus, non obscura suspiria, nec priuata tantum disputationes, sed communes querelæ, & publica flagitationes, omnes Ecclesias, atq; adeo, quod dubium non est, ipsum etiam cælum impleverunt: Neque nostri tantum, ostensis firmissimis ac evidentissimis, ex verbo **DEI** fundamentis & rationibus, strenuè & magno Zelo, cum voce, tum scriptis hoc egerunt, verum etiam inter illos, qui Pontificis partibus additi sunt, ipsa rei euidencia hoc effectum est.

X X X I.

Quod citra quam plurima testimonia & exempla alia patet ex responsionibus Ordinum Austriacorum, ad Edictum Ferdinandi Regis, quo ipsis iniungeret, ne quid in Eucharistiæ Sacramento mutaretur, utque pro veteri consuetudine, qui Cœnam Domini perciperent, alterã, quam vocant, essent contenti specie: Verum ipsi cum ante non semel interpellassent Regem, per Epistolam aliquam admodum demissè, per omnia facta, per gloriam **DEI**, perque eorum salutem rogabant, adductis multis argumentis, ut juxta **CHRISTI** mandatum & institutum, ac Veteris Ecclesiæ morem eis concederetur integra cœnæ perceptio, ut legere est apud *Sleidanum lib. 25. Anni 1554.* Vide plura in *hæc sententiam, qua de multis utiliter monere possunt, Orationes An-*

*dra & Dudirby in Concil. Trid. habitas, una cum literis Ferdinandi ad
Pium IV. de Calice permittendo & Alberti Bavaria Ducis ad eundem
Papam de eodem negotio scriptis, editis Osenbachij. Ann. 1620.*

XXXI.

Cum verò verbum DEI maneat in æternum, nec Ecclesiam suam
DEUS unquam deserturum promiserat *Matth. s. v. 18. Marc. iii. ver. 33.*
diffusis Aegyptiaco-Papalibus tenebris; Ecclesie avidissime deside-
ranti integram Eucharistie administrationem, per electum organon
suum B. LUTHERUM restituit; restitutam propagavit; propagatam
hodierno adhuc die conservat, ut in Ecclesiis reformatis integro Sacra-
mento uti fidelibus liceat.

XXXII.

Quam falsò autem Bellarminus B. Luthero eiusque Symmystis im-
putet *lib. 4. de Euchar. c. 20.* quod communionem sub unâ concesserit,
sepiusque eâ de re sententiam suam mutavit, patet ex his, quæ Lutherus
contra authores *Πορνειοκλασίας* scripta reliquit, *Tom. 6. tenen. Germ. fol.*
343. Also ist beyder gestalt der Kirchen genommen: Erstlich durch des
teufels list wie ein schlang herein Geschlichen/darnach durch gewalt/
wie ein es würtgen löwen über fallen: & *Tom. 3. Germ. fol. 385. & 386.*
invictissimis rationibus probat Eucharistiam sub utraque specie cele-
brandam esse: & *Tom. 2. tenen. Lat. fol. 275.* Dicant mihi quæso, cur
Laicis licet dividi, & solis eis non dari integrum Sacramentum? Non-
ne suo met testimonio contentur, aut Laicis dandam utramque spe-
ciem, aut una specie non dari integrum Sacramentum: Quomodo in
Presbyteris non est Sacramentum plenum, una species & in Laicis est
plenum? Quid mihi arbitrium Ecclesie & Potestas Papæ
hic jactatur? Nonne per hæc solvuntur verba DEI & te-
stimonia veritatis?

XXXIII.

Id. *Ibid. fol. 276.* Concludo itaque: Negare utramque speciem Laicis
esse impium & Tyrannicum, nec in manu ullius angeli, nedum Papæ
& concilii cuiuscunque. Quæ itaque B. Lutheri de communionē sub
unâ facit sententia, ex his & aliis quam plurimis, quilibet nisi *ā dō*
ā dō, aut planè malitiosus sit abundè cognoscere potest.

XXXIV.

Si quæ porò rationes aliæ pro obtinenda & confirmanda com-
munionē sub utraq; & quid ad cavillationes & exceptiones alias
Pon-

Pontificiorum respondendum, videbimus dante DEO, in ipsa collatione, CHRISTVS SI ESVS redemptor & Salvator noster, qui sanguine suo pretioso, & morte crucis testamentum confirmavit, & verum corpus suum, ac verum sanguinem sub pane & vino in remissionem peccatorum, & confirmationem fidei dedit: custodiat nos ab impio & corrupto. *Hic dogmate: conservet apud nos verbum suum sincerum & Sacramenta impolluta, ut per fidem in ipsum, iisdem confirmati, tandem cum ipso Triumphemus in caelesti paradiso. Cui cum Patre & Spiritu Sancto sit laus, honor & gratiarum actio in Secula Seculorum Amen.*

ABsurdissimum Paradoxon esse statui-
mus, Papam, cum *totam Ecclesiam* do-
cet in his, quae ad fidem pertinent, nullo casu er-
rare posse. Id quod tali probamus dilemma-
te: aut Gelasius erravit, dicens, distinct. 2. Ca-
non. Comperimus, *divisionem unius ejus-*
demq; mysterij sine grandi sacrilegio proveni-
re non posse: aut verū dixit. Si illud, infallibili-
ter sequitur propositionem illam Bellarmi-
ni, quam habet lib. 4. de Pontifice Rom. cap.
3. esse falsam: aut Papas, qui à tempore Con-
stantiensis Concilii cathedram occupa-
runt, omnes errasse: & quod hinc sequitur,
fun-

fundamentum doctrinæ Papisticæ , quod,
disputantibus Jesuitis , subjectivè in ipso
Papa est , esse lubricum atque fallibile : ac
proinde nullam Papistam, quâ talem, in sua
religione esse certum.

I I.

Per interpretationem Papisticam ver-
borum Sacræ Cœnæ, tolli statuimus, & am-
bas partes terrestres; Panem & Vinum , &
alteram partem Cœlestem sanguinem.

I I I.

Apud Pontificios, conscientia non læsa
uti quis posse Sacramento Cœnæ negamus.

F I N I S.

